

บทบันทึกเกี่ยวกับเมืองโบราณชื่อ "ลวปุระ"

เขียนโดย เจ เจ บุเลส*

แปลโดย ดร.ตรงใจ หุตางกูร**

เมื่อปี 1966 ณ พื้นที่ใกล้กับเมืองอุทองของจังหวัดสุพรรณบุรี (ตะวันตกเฉียงเหนือจากกรุงเทพฯ ไป 130 กิโลเมตรตามถนน) ได้มีการค้นพบไหโบราณใบหนึ่ง ที่ภายในบรรจุไปด้วยเหรียญเงินจำนวนมาก เป็นปกติที่โบราณวัตถุที่พบโดยบุคคลทั่วไปแบบนี้ จะไม่ได้รับการบันทึกข้อมูลที่เหมาะสม เกี่ยวกับตำแหน่งที่พบ ไห หรือ รูปแบบของเหรียญต่างๆ ที่อยู่ไนไห เหรียญบางเหรียญได้รับการระบุว่าเป็นแบบหอยสังข์¹

โดยได้รับการอนุญาตจากเจ้าของคือ นายเฉลิม ยงบุญเกิด (กรุงเทพฯ) ผู้เป็นนักสะสมเหรียญ และสมาชิกของสยามสมาคม จึงทำให้ครั้งนี้เราสามารถแสดงภาพของเหรียญเหรียญหนึ่งที่พบในไหได้ เหรียญนี้ ถือเป็นรูปแบบใหม่ที่พบ ทำด้วยเงินบริสุทธิ์ และหลังจากทำความสะอาดดีแล้ว ก็ปรากฏเป็นสีอ่อน มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 1.8 ซม. ความสำคัญของเหรียญนี้ ในการศึกษาประวัติศาสตร์ตอนต้นของประเทศไทยนั้น อยู่ที่ข้อเท็จจริงที่ คำจารึกที่อยู่บนทั้งสองด้านของตัวเหรียญ (ดู ภาพ) ซึ่งนำมารวมกันเป็นศัพท์หนึ่ง นายเฉลิม ยงบุญเกิด และผู้เขียน อ่านได้ว่า

ลว

ลวปุระ²

ปุระ

นั่นคือ เมือง (เวียง) แห่ง ละวะ ในภาษาไทยคือ ละโว้ ตัวอักษรที่ใช้ในนี้ โดยทั่วไปเรียกกันว่า อักษรปัลลวะจากอินเดียใต้ มีอายุราวคริสต์ศตวรรษที่ 7 ซึ่งเป็นตัวอักษรที่ใช้กันในช่วงสมัยทวารวดี

หลักฐานที่ค้นพบใหม่นี้ แสดงให้เห็นว่า ในพื้นที่ดินดอนเจ้าพระยาตอนล่างของประเทศไทยปัจจุบัน มีเมือง หรือ เวียง แห่งหนึ่งที่ชื่อว่า ลวปุระ อย่างน้อยที่สุดก็ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 7

มันค่อนข้างมีเหตุผลที่จะถือว่า ชื่อเมืองลวปุระที่ใช้ในปัจจุบันนี้ มาจากชื่อ ลวปุระ นี้เอง อย่างไรก็ตาม ตำแหน่งที่ตั้งของเมืองลวปุระนั้น ก็ยังคงต้องถูกพิจารณากันอยู่ ชัดเจนว่า มันไม่จำเป็นต้องเป็นตำแหน่งที่เมือง

---

* J. J. Boeles

** นักวิชาการด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

¹ Guehler, U., 'Essay on the symbols and marks of old Siamese coins' Studies of Old Siamese Coins Vol X (Reprint Series) The Siam Society 1961 p.135, 136, 145, pl II 7.

² 2. คำอ่านว่า ลวปุระ นี้ ได้รับการยืนยันความถูกต้องจาก ศ. ยอร์ช เซเดส์ ในการพบกันเป็นส่วนตัวกับผู้เขียนเมื่อวันที่ 8 มกราคม 1967

ลพบุรีตั้งอยู่ ณ ปัจจุบัน เซเดส์ได้แสดงให้เห็นว่า ในช่วงสมัยของอาณาจักรทวารวดีตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 7 นั้น ลพบุรี ซึ่งตอนนี้เรารู้แล้วว่าตอนนั้นใช้ชื่อว่า ลวปุระ เป็นเมืองที่มีความสำคัญ จากหลักฐานเกี่ยวกับทวารวดีที่มีอยู่ ซึ่งเสนอโดยเซเดส์ ทำให้ทราบว่า ประชาชนชาวเมืองลวปุระ คือ มอญ และศาสนาของชาวเมืองคือ พุทธศาสนา³

เหรียญลวปุระนี้ มีความเชื่อมโยงที่ใกล้ชิดกับเหรียญเงินอีกแบบ ที่มีชื่อของราชาแห่งทวารวดี - *ศรีทวารวดีศวร* - ที่เขียนด้วยอักษรปัลลวะในสมัยเดียวกัน เหรียญนี้ถูกพบที่จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นจังหวัดที่อยู่ติดกับจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มี อุทุมพร เป็นอำเภอหนึ่งในนั้น⁴

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ที่เพิ่งเปิดเมื่อเร็วๆ นี้ ที่อุทุมพร มีการจัดนิทรรศการที่สวยงาม โดยนิทรรศการนี้ ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของพื้นที่สำหรับสมัยพูนันและทวารวดี ในการศึกษาโบราณคดีและประวัติศาสตร์ต้นตอนของประเทศไทย

เหรียญลวปุระนี้ บ่งชี้ว่า เมืองที่ชื่อ ลวปุระ อยู่ในพระราชอำนาจของพระราชาราชแห่งทวารวดี เหรียญนี้เป็นหลักฐานที่ได้บันทึกชื่อของเมืองเมืองหนึ่งในประเทศไทยที่เก่าที่สุด เท่าที่ทราบในขณะนี้

แปลจาก:

Boeles J.J., 1967. A Note on The Ancient City called Lavapura. *JSS* 55(1): 113-114.

³ Coedès, G., in 'Le royaume môn de Dvaravati' Les Etats Hindouisés d'Indo-chine et d'Indonésie Paris 1964 pp. 145-47.

⁴ Boeles, J J., 'The King of Sri Dvaravati and his Regalia' Journal of the Siam Society vol52 pt 1, 1964 pp. 99-114.